

QƏHQƏHƏSİ ƏKS-SƏDA VERƏN QƏHRƏMAN

Şelli Xosrov ölümsüzlük qazandı

Redaksiyamızın dəhlizindən eşitdiyim həlim bir səs diqqətimi çəkdi. Hiss etdim ki, bu səsin sahibi yurd nisgili, vətən acısı yaşayan insandı. Amma düzünü deyim ki, dəhlizə çıxmağa çox da marağ göstərmədim. Çünki bilgisyarda yazı diqtə edirdim. Elə bu vaxt "Ədalət" in sahibi, millət vəkili Aqil Abbasın səsinə eşitdim:

- Əbülfət, Əbülfət

Yazını yarımçıq saxlayıb bu çağırışa tərəf addımladım. Dəhlizdə Aqil müəllim, eləcə də onun köməkçisi Rüstəm Hacıyev qoltuğunda qovluq olan bir xanımla söhbət eləyirdilər, yaxınlaşdım və Aqil müəllimdən elə ordaca tapşırıq aldım:

- Bu xanım Xosrovun qızıdır. Söhbət elə və bir yazı yaz

- Baş üstə! - deyib xanımın mənə tərəf uzatdığı qovluğu götürdüm. Və şərtləşdik ki, sənədlərlə tanış olum, sonra söhbət edərik. Amma yenə açığını deyim ki, sənədlərlə tanış oldandı sonra içimdə əlavə söhbətə o qədər də ehtiyac duymadım. Çünki Qarabağda, xüsusilə Ağdamda hər kəsin yaxşı tanıdığı, adı dillər ezberli olan və müharibənin daş dövründən tutmuş 1992-ci ilin fevralına qədər olan hadisələrdə mənim də tanıdığım Xosrov Məmmədov barəsində içimdə xeyli bilgiler var idi. Bildiklərim və bir də xatırladıqlarım, eləcə də oxuduqlarım mənə imkan verdi ki, yenidən o günlərə qayıdım yenidən Ağdama, Şelli kəndinə üz tutum. Ona görə Şelli kəndini deyirəm ki, Xosrov Məmmədov məhz bu kənddə 1949-cu ildə doğulmuşdu. Ömür yolunun çox böyük hissəsi məhz bu kənddə, Ağdamla bağlı olmuşdu Xosrov Məmmədovun.

Ömür kitabını vərəqləyəndə bu insanın təkə boy-buxunu, bir Allah bəndəsi olaraq vücudu diqqəti çəkmir. Həm də onun cəsareti, qətiyyəti, kişiyanı verdiyi qərarlar və bir az da zəhmi özünü diqqət mərkəzinə gətirir. Baxıb görürsən ki, çox sadə bir həyat yaşayan, amma gördüyü iş, atdığı addımla halal insana, həqiqi kişiyyə mənsub çalarlardı. Elə ona görə də Ağdamda su idarəsində çalışanda hərdən öz-özünə sual verirdi ki, gördüyüm iş qərəsən mənim boy-buxunumla, qolumun gücüylə, ürəyimin təpəriylə nə qədər uyğun gəlir? Axı, adı bir su işçisinin bu cüssəsi belə baxanda hardasa müəyyən uyğunluq yaradırdı. Lakin o, özünün iç dünyasına və sığdığı Allahına üz tutanda anlayırdı ki, torpağı suvarmaq, evlərə su vermək bir yaşıllıq yaratmaqdır bir səliqə-səhmandı, ürəyə bir sərinlik bağışlamaqdı bir cadar torpağı, bir çatlayan do-

dağı həmin su ilə islatmaq ona həyat bağışlamaqdı. Deməli, böyük anlamda, böyük düşüncədə əslində Xosrov Məmmədov torpağa, insana həyat vermək missiyasını öz üzərinə götürmüşdü. Və bunu da ürəklə, vicdanla, heç kimdən tapşırıq gözləmədən icra edirdi. Ona görə də dostlarının da, həmkəndlilərinin də, elə çalışdığı kollektivin də yanında xətri, hörməti əziz idi. Hamı onun yolunu saxlayır, dəyərini, qədir-qiyəti bilirdi. O da göstərilən etimada, ayrılan diqqətə həmişə sayğı ilə cavab verirdi

Bu günün özündə də fikirləşirəm ki, adı bir peşə sahibinin el-obada bu qədər xətri-hörmət qazanması yalnız Allahın hikməti, yalnız böyük Yaradan bu sadə peşə adamını insanların diqqət mərkəzində saxlamışdı və onun şəxsiyyətiylə, həyatıyla elə bir harmoniya yaratmışdı ki, hamı onu görürdü, sevirdi. O da hamıya elə həmin o istiqanlıqla, hörmətlə də yanaşırdı. Ona görə də hadisələrin ilk günündən Xosrov öndə oldu. Ağdamı, Şellini, bütövlükdə Dağlıq Qarabağın azərbaycanlılar yaşayan kəndlərinin qoruyucusuna, sipərinə çevrildi. Onu heç kim hansısa bir əmrlə irəli çəkmədi ona heç kim rəsmi tapşırıq vermədi. O öz ürəyiylə, öz ruhuyul onuz da öndəydi, qabaqlayıdı və elə ağır günlərin ilk anında yenə öndə dayandı. Başını qaldırıb ətrafına baxanda ona güvənənlərin ətrafında dayanıb əmr gözlədiyini gözaltı süzdü və

İndi o, özünü müdafiə dəstəsinin komandiri idi. Artıq o, könüllü şəkildə özünü odun-alovun içərisinə atmışdı... İndi o, könüllü şəkildə atəşə tutulan evlərin, maşınların, adamların hayına tələsirdi. Gah Malibəylidə olurdu, gah Quşçularda, gah Kərkicahanda, gah Aranzəmidə, gah Naxçıvanıkdə, gah Ağbulaqda, gah Qarakənddə, gah Əmrallılarda, gah Xramortda. Bir sözlə, bu artıq gəzən, dinclik bilməyən, rahatlığını itirən kəşfiyyətçi komandir idi. Ona görə də adamlar onu həm informasiya mənbəyi kimi, həm hadisələrin iştirakçısı və şahidi kimi, həm də cəsur bir döyüşçü kimi hər yerdə axtarırdılar, hər yerdə onun özünü, sözünü görmək, eşitmək istəyirdilər. O da bu istəyə doğru tələsirdi

Bəli, artıq ermənilər də Xosrov Məmmədovun, yəni Şelli Xosrovun necə bir komandir, necə bir döyüşçü olduğunu bildirdilər. Ona görə də düşmən Xosrovu aradan götürmək barədə planlar qurur, tənqidatlar hazırlayırdı. Və hər dəfə də onu bu tənqidatlardan həm ağıllı qərarları, həm də Allah qoruyurdu. Çünki o, haqq işi görürdü çünki o, torpağını

qoruyurdu çünki o, xalqının, millətinin qoruyucusu idi. Haqqı qoruyanı da təbii ki, Yaradan özü də qoruyur. O vaxta qədər ki, içindəki istək, içindəki qərar təklənməsin, köməksiz, arxasız qalmasın. Hadisələrin gedişi göstərdi ki, səngərdə olanlar, döyüşənlər, vətəni namusu, şərəfi sayanlar təklənirlər, unudurlar. Çünki ölkənin paytaxtı Bakıda Qarabağın yox, vəzifənin savaşı gedirdi. Qarabağı xilas etmək vəzifə borcu

olanlar vəzifələrini qorumaq üçün özlərini oda-közə vururdular. Xosrov Məmmədov, eləcə də onun digər silahdaşları isə səngərdə idilər

Xosrov Məmmədov ərazini yaxşı tanıdığından düşmənin hərəkət istiqamətlərini tez-tez nəzarətə götürür, onları çətin duruma salmaq üçün körpüləri, yolları minalayırdı, qurduqları planları alt-üst edirdi. Onun bu qəhrəmanlığı məhv etdiyi obyektlər, canlı qüvvə, hərbi texnika, bir sözlə, düşməne aid nə varsa, öz-özlüyündə Xosrovun döyüş yolunu cılayırdı, onun qəhrəmanlıq dastanına yeni səhifələr əlavə edirdi

1992-ci ilin fevral ayının 26-sı. 366-cı alay və onlarla birlikdə Xocalıya hücum edən ermənilər bu qədim yaşayış məntəqəsini odlara qalamışdılar. Dinc sakinlərin, qadın, uşaq və qocaların fəryadı göylərə bülənd olmuşdu. Belə bir vəziyyətdə Xosrov Məmmədov oturub gözləyə bilməzdi. Başının dəstəsiylə Xocalıya köməyə tələsən Xosrov elə ilk həmlədə Qaraqayada düşmənin bir ədəd BTR-ni məhv etdi. Sonra ona xəbər çatdırdılar ki, xeyli sayda uşaq, qa-

dın, qoca Xocalıdan qaçıb Əsgəran körpüsünün yaxınlığındakı tövləyə sığınmışdı. Və onlar diri-diri məhv olmağa məhkumdular. Xəbər onu bir az da özündən çıxardı. Sanki yeri-göyü oda qalamaq, yerdən, göyden intiqam almaq qərarıyla özünü həmin yerə çatdırdı. Tövlənin qapısını qırıb adamları xilas etdi. Bu vaxt artıq böyük sayda canlı qüvvə ilə hücum keçən düşmən körpüyə yaxınlaşdı. Xosrov Məmmədov güllə səsləri altında bir qadın fəryadı eşitdi. O, bir anlıq donub yerində dayandı və

Özünü səs gələn tərəfə atıb gördüyü mənşədən sarsıldı. Üç erməni saqqalı bir qadına işgəncə verdi. Əli tətiyə gətirdi. Düşmənin ikisi yerində qaldı. Üçüncü yaralı halda qaçmağa başladı. Atılan güllələrdən özünü qorumayan Xosrov yaralansa da, qaçan düşməni tutmaqda ısrarlı idi

Həmin döyüş məqamının canlı şahidlərindən biri olan Xosrovun köməkçisi "Malış" sonradan kövrələ-kövrələ, qəhərlənə-qəhərlənə danışdı ki, mən onu saxlayıb yarasını sarımağa nə qədər cəhd etsəm də, imkan vermədi. Sinaşından axan qana məhəl qoymadan üçüncü erməni də nişan aldı. Bu vaxt daşların arasında gizlənmiş düşmənin sərrast atəşi onun ürəyini paraladı. Amma diz çökdürə bilmədi. O bütün gücünü toplayıb dedi:

- Malış, kişi belə məqamda ağılamaz! Gülər! Eşitdimmi! Gülər!..

Elə bil dediyi sözlərin gerçəkliyini, vacibliyini, həqiqi olduğunu göstərmək istədi. Və elə bir qəhqəhə çəkdi ki, ona yaxınlaşmaq istəyən düşmən də vahimələndi. Bu gülüş düşmənin canına qorxu saldı. Və Xosrov Məmmədov batan günəş kimi yavaş-yavaş qürub etdi

Bəli, bu gün "Azərbaycan Bayrağı" ordenli Xosrov Məmmədovun keçdiyi döyüş yolu, göstərdiyi qəhrəmanlıqlar bir tarixdi. Özü də qəhrəmanlıq tarixi! Bu tarix göstərir ki, yeri Tanrı dərgahı olan şəhidlər, qəhrəmanlıqlar ölmürlər. Onlar ürəklərdə, yaddaşlarda, eləcə də ürək və yaddaş şahidlərinin yazdıqları tarix kitablarında yaşayırlar. Dünəndə belə olub, bu gün də belədi, sabah da belə olaçaq. Ölümsüzlük qazananlar Allahın sevdikləridi. Allahın sevdiklərini yaşadanlar da biz insanlarıq. Nə qədər Azərbaycan var, nə qədər azərbaycanlılar var, bu qəhrəmanlar da, o cümlədən Şelli Xosrov da yaşayacaq. Çünki yaşamaq haqqını ona Allah verib!

Əbülfət MƏDƏTOĞLU